

Beyindeki “Dil Merkezi” Yaşlanmayla Yer Değiştiriyor

İnsanlarda, solaklık ve sağlaklığın yanı sıra, dil becerisinin beyin hangi yarımküresinde bulunacağı da doğuştan gelen bir özelliktir. Araştırmacılar, yaşlanmayla birlikte, dil becerisinin beyin iki yarımküresi arasında daha eşit bir biçimde dağılmaya başladığını gösterdiler. Araştırma sonuçları, çeşitli nedenlerle beyin hasarı geçirmiş yetişkinlerin tedavisi için yeni olasılıklar sunuyor.

Çocukluktan yaklaşık 25 yaşına kadar, sağlakların dil becerileri beyin sol yarımküresince kontrol ediliyor; solaklarınkiyse beyin sağ yarımküresince. Araştırmacılar, işlevsel manyetik rezonanslı görüntüleme (fMRI) yöntemini kullanarak araştırmacılar, yaklaşık 25 yaşından sonra dil becerisinin beyin iki yarımküresi arasında “eşitlendiğini”; yetişkinlerin, dil becerileriyle ilgili olarak beyinlerinin her iki yarımküresini de kullanmaya başladıklarını göstermişler. Bunun nedeni ve bir yarımkürenin baskın olmaktan ne zaman çıkmaya başladığı merak konusu. Araştırmacılar, fMRI’yla yaşları beşle 67 arasında değişen 150’den fazla sağlağın beyin etkinliklerini, dil becerisiyle ilgili işler yaparlarken incelemişler. Çocuklar büyüdükçe, beyin bir yarımküresi dil becerileri konusunda özelleşiyor. Araştırmacılara göre bu özelleşmenin nedeni, dil becerilerinin iyileşmesi, merkezi sinir sisteminin olgunlaşması ve sinir hücreleri arasındaki bağlantıların fazla bölümlerinin atılarak kısalması. Araştırmacılar, ileri yaşlarda beyin bir yarımküresinin dil becerisindeki baskınlığının azalmasıysa, işlevsel yeterliliğin yaşa bağlı olarak azalmasını telafi etmek için gerçekleşiyor olabileceğini düşünüyorlar.

American Academy of Neurology Basın Bülteni, 27 Nisan 2004
(http://www.aan.com/press/)

“Büyük Beden” Modeller, Erkekleri Mutsuz Ediyor

Kaslı, bedeninin üst bölümü çıplak, ağırlık kaldıran ya da kolonya süren kaslı erkek modellerinin görüntülerini izleyen erkeklerin kendilerini depresif ve bedenlerinden hoşnutsuz hissetmelerine neden oluyor. Araştırmacılar, bu durumun erkeklerde steroid kullanımına, sağlıksız bir biçimde aşırı egzersiz yapma eğilimine neden olabileceğini düşünüyorlar.

İnce ve güzel kadın modellerin kadınların kendilerine saygılarını etkilediğini gösteren birçok araştırma var. Central Florida Üniversitesi’nden araştırmacılar, “kaslılık kültürü”nün erkeklerin kendilerine saygılarını nasıl

etkilediğini inceleyenlerden. Erkek çocuklar, küçüklükten başlayarak bu kültüre maruz kalıyorlar: “action man” gibi kaslı oyuncak bebeklerle oynuyorlar; filmlerdeki ve bilgisayar oyunlarındaki erkek kahramanlar gibi, kozmetik ürünleri, parfüm reklamları ve spor malzemeleri reklamlarının oyuncularını da “büyük beden”, kaslı insanlar. Medya da çekiciliğinin gerekliliği olarak idealleştirilen kaslılık derecesi, genellikle erkeklerin ortalamasının çok üstünde. Erkekler de, görünmek istedikleri ya da görünmeleri gerektiğini düşündükleriyle aynadaki görüntüleri arasında büyük bir ayrılık görüyorlar. Bu ayrılık hoşnutsuzluğa ve kendilerine saygılarının azalmasına neden oluyor. Sonuçta, yeme bozuklukları, aşırı egzersiz yapma ya da steroid kullanma gibi davranış bozukluklarına yol açıyor.

University of Central Florida Basın Bülteni, 4 Mayıs 2004

Paleontoloji

İlk Ateş, 790 Bin Yaşında

İsrail’deki Hebrew Üniversitesi’nden arkeologlar, insanların ateşi sanılandan çok daha önce kullanmaya başladıklarını gösteren kanıtlar ortaya çıkardılar. Ateşin ilk olarak günümüzden 400 - 500 bin yıl önce kontrol altına alındığını düşünülmüyordu. Ancak, Anadolu’yu Asya’ya bağlayan yolların kesişim noktasındaki Gesher Benot Ya’aqov adlı 790 bin yıllık kazı alanında, insanlarca yakılarak kontrol altına alındığı sanılan ateş izlerine rastlandı. Bu bulgunun, hominidlerin evrimini anlamak açısından önemli bir buluş olduğu düşünülüyor. Ateşi bu kadar erken bir dönemde kullanmaya başlamış olmaları, becerileri ve davranışları açısından çok şey anlatıyor. Vahşi hayvanlardan korunmalarına, yiyeceklerini pişirmeye ve kışın ısınmalarına yaramanın yanı sıra, ateşin kullanımı, hominidlerin toplumsal yaşamını da zenginleştirmiş olabilir. Belki de ateş, gece geç saatlere kadar uyanık kalabilmelerini ve birbirleriyle daha çok etkileşim halinde olmalarını sağlıyordu. Araştırmacılar, ateşin kullanılmaya başlanması, hominidlerin Avrupa ve Çin’in kuzeyi gibi daha soğuk bölgelere yayılmaya başladıkları zamana denk düştüğüne de dikkat çekiyorlar. Ateşin keşfi, daha önceleri ayak basamadıkları yerleri keşfetmelerini sağlamış olabilir. Araştırmacılar bir sonraki aşamada, kazı alanındaki ateşin hominidlerin hangi türünce kullanıldığını belirlemeyi planlıyorlar. Çünkü bu dönemde Homo erectus, Homo ergaster ve Homo sapiens’lerin hepsi yaşamını sürdürüyordu; hepsi de dik yürüyor ve taşın aletler kullanıyorlardı.

Nature Science Update, 30 Nisan 2004